

Centre d'Estudis del Gaià

FUNDACIÓ BOSCH I CARDELLACH

ARXIU HISTÒRIC DE SABADELL

EL METGE BOSCH I CARDELLACH Sabadell (1758-1829)

Un protagonista de la il·lustració i un memorialista excepcional

La Fundació Bosch i Cardellach va voler commemorar els 250 anys del naixement d'Anton Bosch i Cardellach i l'any 2009 va crear una Comissió amb l'objectiu d'aprofundir en l'estudi de la persona i l'obra del metge Anton Bosch i Cardellach (Sabadell, 1758-1829) i difondre el coneixement d'aquesta figura de remarcable activitat intel·lectual i política.

Els projectes i estudis de la Comissió han tingut el suport de l'Arxiu Històric de Sabadell, del Centre d'Estudis del Gaià i de l'Institut Ramon Muntaner.

Al llarg de dos anys diversos investigadors de la Comissió Bosch i Cardellach han anat avançant en l'estudi de l'obra i de la figura esmentada, en les seves diferents facetes.

Enguany la Fundació Bosch i Cardellach vol donar a conèixer els primers resultats d'aquestes investigacions i ha programat un Curs sobre Anton Bosch i Cardellach dirigit a un públic general, a estudiants i professors, i a historiadors interessats en Sabadell o en Bràfim (les dues localitats on Bosch i Cardellach va residir i exercir de metge), així com, també, als especialistes en la història de la medicina del s. XVIII.

Curs organitzat per la Fundació Bosch i Cardellach, l'Arxiu Històric de Sabadell i el Centre d'Estudis del Gaià. Amb el suport de l'Institut Ramon Muntaner.

La Fundació Bosch i Cardellach és una entitat sense ànim de lucre que té com a finalitat promoure els estudis locals i comarcals i constituir un lloc de trobada i debat per als estudiosos, tot dinamitzant l'intercanvi de coneixements i experiències mitjançant l'organització de conferències, cursos i seminaris, la convocatòria de premis de recerca i la publicació de documents inèdits relatius a la ciutat de Sabadell i la seva comarca.

L'Arxiu Històric de Sabadell es dedica a la captació, conservació, tractament tècnic (inventariat, catalogació) i difusió del patrimoni documental (arxivístic, bibliogràfic i hemerogràfic) de la ciutat, ja sigui d'origen públic o privat.

El Centre d'Estudis del Gaià és una associació sense ànim de lucre, amb seu al Casal de Vila-rodonà. Fou creada l'any 1996 com a fruit de les inquietuds d'un grup de persones al voltant de valors culturals i socials de les terres del Gaià. Es proposa fomentar i promoure el coneixement del seu espai territorial d'influència des de la investigació, la reflexió, la conservació i la posterior difusió. Vol donar resposta a les necessitats i expectatives culturals dels seus socis i col·laboradors. Tot això, respectant les diferents ideologies, corrents de pensament i visions del territori; i també procurant la col·laboració amb institucions, entitats i associacions del seu entorn.

Totes les sessions tindran lloc a la seu de la Fundació Bosch i Cardellach al c/ Indústria 18 baixos els dimarts de 19h a 20.45h.

PREU

20€ per a les 5 sessions (15€ per a estudiants universitaris i membres de la Fundació)

1 sessió: 5€

Inscripcions: a la Secretaria de la Fundació, de dilluns a dijous, de 16 a 21 h i divendres de 9 a 14h

Tel. 93 725 85 64. Mail: fbc@fbc.cat

Anton Bosch i Cardellach

El metge Anton Bosch i Cardellach és un exemple de professional il·lustrat, redactor d'estudis mèdics, dietaris, notes històriques, llibres de comptes patrimonials i altres escrits.

Va néixer a Sabadell (Vallès Occidental), l'any 1758. Va fer els primers estudis a Sabadell, Palau-solità, Mataró, Barcelona i Cervera, on adquirí el grau de batxiller (maig de 1778). Estudià medicina a València, Osca i Cervera, i va assolir la llicenciatura l'abril de 1783. Després, es va establir a Bràfim (Alt Camp), on va administrar el patrimoni de la seva esposa Josepa Vivas hereva d'una de les branques patrimonials de la família Vivas.

En primeres núpcies s'havia casat amb Teresa Ribas (2 de febrer de 1785), que morí molt aviat (24 de març de 1785). El segon matrimoni, amb Josepa Vivas, va tenir lloc el 31 d'octubre de 1785; van tenir vuit fills. Anton Bosch va celebrar unes terceres núpcies amb Maria Teresa Ferrer, de Puigpelat (1805), vídua i mare de dues filles (Rosa i Magdalena), que passaren a viure a Bràfim amb el matrimoni.

Decidit impulsor del reformisme, en una etapa de crisi de l'Antic Règim, va involucrar-se en els afers col·lectius, tant a Bràfim com a Sabadell.

La seva estada a Bràfim va iniciar-se cap a finals de 1783 o durant l'any 1784 i va acabar l'any 1822, amb un parèntesi de quasi 17 anys, entre l'11 de desembre de 1787 i el juliol de 1804, en que Bosch residí a Sabadell amb la seva esposa i els fills i filles.

Va ser secretari de l'Ajuntament de Sabadell entre el 5 d'abril de 1791 i el 26 de març de 1795. En aquest període va reordenar documentació de l'arxiu municipal i d'altres arxius i patrimonis, com el de la casa Duran.

Cap a finals de la seva vida, després d'anys de residir a Bràfim, va retornar a Sabadell l'any 1822 i hi va morir el 25 de gener de 1829. En total, exceptuant la seva infantesa i l'etapa d'estudis, va residir a Sabadell uns 23 anys i, a Bràfim, uns 21.

PROGRAMA DEL CICLE

EL METGE BOSCH I CARDELLACH Sabadell (1758-1829)

Un protagonista de la il·lustració i un memorialista excepcional

1. 21 de febrer

Marc general de finals del segle XVIII i de les trajectòries de persones com Bosch i Cardellach que van reflexionar i escriure sobre la seva feina i la seva societat. *Carles Puig*.

2. 28 de febrer

Anton Bosch i Cardellach: família i patrimoni

- Notes biogràfiques i entorn familiar. *Àngels Casanovas* (amb la col·laboració de *Mercè Renom*).
- El gestor del patrimoni de la família Vivas a Bràfim. *Josep Santesmases*.

3. 6 de març

La formació i l'exercici professional

- Les influències de la cultura francesa en la seva formació i trajectòria. *Joaquim Sala-Sanahuja*.
- El metge Bosch o com la medicina podia ser una ciència útil per contribuir a millorar la societat. *Alfons Zarzoso*.

4. 13 de març

Les percepcions de l'intel·lectual il·lustrat

- Un observador atent del canvi industrial. *Josep M. Benaül*.
- L'obra d'un geògraf, agrònom i administrador rural. *Pere Roca Fabregat*.

5. 27 de març

El reformador compromès i en conflicte amb les dinàmiques de finals de l'antic règim

- Església, religiositat i sociabilitat parroquial en el pas del segle XVIII al XIX. *Joaquim M. Puigvert*.
- Les dinàmiques polítiques i els seus protagonistes. *Mercè Renom*.

ELS PONENTS

Josep M. Benaül

Llicenciat en Història per la UAB i Doctorat per la UAB l'any 1991 amb la tesi *La indústria llanera a Catalunya, 1750-1870. El procés d'industrialització al districte industrial de Sabadell-Terrassa*. Entre 1986 i 1991 va ser Director de l'Arxiu Històric Sabadell. Actualment és professor titular de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresarials de la UB. Les seves línies d'investigació són la història de la indústria tèxtil a Catalunya entre els s. XVIII i XX i la història de l'empresa. Destaquen les publicacions: *Guerra i canvi econòmic. L'impacte de la guerra del francès en la indústria tèxtil llanera de Sabadell i Terrassa, 1808-1814*, (1993); *El vapor a Sabadell* (1994). És vocal del consell de redacció de *Investigaciones de Historia Económica*.

Àngels Casanovas

És Llicenciada en Història per la Universitat Autònoma de Barcelona any 1981. Actualment és Conservadora del Museu d'Arqueologia de Catalunya de la Generalitat. Ha estat conservadora del Museu d'Història de Sabadell, i conservadora i Directora del Museu Marítim de Barcelona, entre d'altres. Ha publicat llibres com *L'Orde del Temple entre la guerra i la Pau* (2005). Destaquen també les contribucions a catàlegs d'exposicions: *Scripta manent. La memòria Escrita dels Romans* (2003), *Els Grecs a Ibèria* (2000), *Miquel Carreras: 1905-1938. Esforç i reflexió. Memòria d'una ciutat* (2007), *La Gran Guerra en imatges, 1914-1918. Fons de l'Archivo General de Palacio* (2008).

Carles Puig

És *magister* en Història de las Ciències i doctor en Ciències Físiques per la Universitat Autònoma de Barcelona. Actualment és professor titular de la UPC i imparteix classes a l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Industrial de Barcelona. És soci fundador de la *Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica* (SCHCT), creada el 1991, i del *Centre de Recerca per a la Història de la Tècnica* de la UPC. El 1999 la *Society for the History of Technology* (SHOT) el va nomenar "International Scholar". Actualment és el director en cap de la revista *Actes d'Història de la Ciència i de la Tècnica*. La seva recerca s'ha orientat envers la introducció de la ciència i els ensenyaments científics i tècnics a Catalunya en els segles XVIII i XIX.

Joaquim M. Puigvert

És professor titular d'Història contemporània a la Universitat de Girona. Les seves investigacions fins ara s'han centrat en l'estudi del món parroquial a la Catalunya moderna i contemporània, la història de la historiografia i el pairalisme com a construcció ideològica. En l'actualitat investiga sobre la burgesia de les professions a l'època contemporània. Ha publicat *Una parròquia catalana del segle XVIII a través de la seva consuetud (Riudellots de la Selva)* (1986), *Església, territori i sociabilitat, segles XVII-XIX* (2001), i *Josep Danés i Torras, arquitecte. Una biografia professional* (2003). Ha col·laborat en diverses obres col·lectives com el *Diccionari d'història eclesiàstica de Catalunya* (1998-2000) i també en diverses revistes especialitzades

Mercè Renom

És doctora en Història per l'Institut Universitari d'Història Jaume Vicens i Vives, de la Universitat Pompeu Fabra de Barcelona. És membre del grup de recerca Treball, Institucions i Gènere de la Universitat de Barcelona; i membre de la Xarxa Europea "Gender and Well-Being". És autora de *Memòria i compromís. Classes treballadores, sindicalisme i política al Prat de Llobregat (1917-1979)*, amb Soledad Bengoechea (1999), i de *Conflictes socials i revolució. Sabadell, 1718-1823* (2009); ha editat l'obra col·lectiva *Dones en moviment(s), segles XVIII-XXI*, amb Cristina Borderías (2008); i ha dirigit l'obra col·lectiva *Constructors de consciència i de canvi. Una aproximació als moviments socials des del Baix Llobregat*, amb Enric Prat i M. Luz Retuerta (2008).

Joaquim Sala Sanahuja

Escriptor i traductor, exerceix la docència a la Facultat de Traducció i Interpretació de la Universitat Autònoma de Barcelona. Pel que fa a la seva obra de creació, cal destacar *La veu del ciclista* (premi Amadeu Oller, 1973), *Planeta Miret* (1982), *Viatge a Tokushima* (1993). Entre les seves traduccions hi ha *Cròniques italianes*, d'Stendhal, *Nadja*, d'André Breton i *Petits poemes en prosa*, de Baudelaire, a banda de nombroses traduccions del portuguès. Col·labora habitualment en revistes com *Reduccions* i *L'Avenç*.

Josep Santesmases

És historiador i escriptor. És president de la Junta de la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana i membre del Centre d'Estudis del gaià. És codirector de la revista "Plecs d'Història Local". Ha estat editor de diverses obres col·lectives d'història local; i és autor de "La 'demonomania' de Bräfim. Març de 1822, uns aldarulls reialistes en el context del Trienni Liberal" (*La Resclosa* 2001), l'estudi d'uns fets que tenen a Bosch i Cardellach entre els protagonistes. Entre les seves obres de creació recents, cal destacar: *El Gaià. El riu emmurallat* (March editor, 2007), escrit amb Jordi Blai i fotos de Ferran Aguilar, i *Viatge literari per la vall del Gaià. Les terres altes* (Arola Editors, 2008), amb pròleg de Magí Sunyer.

Alfons Zarzoso

És l'actual conservador del Museu d'Història de la Medicina de Catalunya, des d'on s'ha especialitzat en l'estudi de la història dels museus com a espai de visibilitat pública de la ciència, els instruments científics i la cultura material de la ciència. Es va doctorar a l'Institut Universitari d'Història Jaume Vicens i Vives de la Universitat Pompeu Fabra amb la tesi titulada "La Pràctica mèdica a la Catalunya del segle XVIII", una detallada revisió de l'exercici de la Medicina a la Catalunya de la Il·lustració. Les seves principals línies d'investigació són la Medicina catalana del segle XVIII i la interacció entre la ciència i el públic des del segle XVIII fins al present. Entre les seves publicacions destaquen: *Medicina i il·lustració a Catalunya : la formació de l'Acadèmia Mèdico-Pràctica de Barcelona* (2004), i *L'exercici de la medicina a la Catalunya de la Il·lustració* (2006)

Per a més informació podeu contactar amb
la Fundació Bosch i Cardellach: secretaria@fbc.cat, 937258564